

העלמות. דבשפחה אחת על אף שבא עליה בחמש העלמות נפרדות, אין גופין מוחלקין. אבל חמש שפחות הרי גופין מוחלקין, ולפיכך חייב על כל מעשה בגוף אחר קרבן בנפרד.

אמר ליה רבי חנינא: ומנלן דגבי שפחות אמרינן האי סברא דגופין מוחלקין לחייב על כל גוף קרבן?

אמר ליה רבי יוחנן: לאו אמרת גבי עריות

דילפינן מדכתיב "ואשה" — לחלק, שחייב חטאת על כל אשה ואשה [עייין לעיל ב, ב כיצד ילפינן], גבי שפחה נמו כתיב "אשר ודרשינן מ"והיא שפחה" — לחלק על כל שפחה ושפחה! (13)

שנינו במשנה: נזיר שנטמא טומאות הרבה.

[סוגיא זו נתבארה לעיל ב, ב].

בכל מעשה ומעשה רצון מחודש והכרעה מחודשת לעשות איסור. אבל כשעושה כמה מעשים של איסור בשוגג ובהעלם אחד, אין רצון מחודש לחטוא, בכל פעולה ופעולה, ולכן מביא קרבן אחד.

13. התוס' בסנהדרין [נד ב] כתבו, שדין זה דגופים מוחלקים נאמר רק באיסורי עריות של אשה, ולא באיסור זכור ובהמה. ולפי דבריהם מובן גם כן, מדוע צריך לימוד מיוחד לשפחה חרופה, הואיל ואינה בכלל איסורי עריות.

אבל התוס' בקידושין [עז ד"ה הרי] כתבו, שכהן גדול הבא על חמש אלמנות חייב חמש מלקות, משום דגופין מוחלקים, אף על פי שאין איסור זה בכלל איסור דעריות, ולכאורה יקשה, אם כן למה הוצרכנו לימוד מיוחד לשפחה חרופה שגופים מוחלקים בה. אולם השער המלך [איסור"ב יז יא] ביאר בדבריהם, שמשפחה חרופה נלמד לכל שאר איסורי ביאה, שאף על פי שאינם בכרת כעריות, מכל מקום הגופים מוחלקים בהם. ועייין במנחת חינוך [קכט בסופו] שכתב, שאיסור דשפחה חרופה איננו בכלל איסור עריות, ונפקא מינה לענין דבר שבערוה שאינו בפחות משנים, דבשפחה חרופה יהיה די בעד אחד, כשאר איסורי ביאה.

הידיעות. אבל כשנודע לו על ביאה אחת והפריש קרבן, ואחר כך נודע לו על ביאה נוספת, בזה מביא שני קרבנות, וכמו שכתב הרמב"ם [שם ו], מאחר וכאשר הופרש הקרבן, לא היה הקרבן יכול להיות נקבע על אותו החטא שעדיין לא נודע לו, שהרי "אשם ודאי בעי ידיעה", ואם כן עדיין לא היה חטא זה ראוי לכפרה. ועיי' קהלות יעקב [שבת לג] מה שביאר בעיקר מחלוקת דרבי יוחנן וריש לקיש.

ועל כל פנים מבואר בסוגיין, שצריך לימוד שמביא קרבן אחד על ביאות הרבה, ויש להתבונן בזה, שהרי בשאר איסורי תורה הדין הוא, שההתראות מחלקות, אבל אם עשה כמה לאוין משם אחד בהתראה אחת, אינו חייב אלא מלקות אחד, ואם כן, באשם שפחה חרופה שלא יתכן בה התראה שתחלק, שוב היינו יודעים מצד הסברא שמביא קרבן אחד על ביאות הרבה.

ויש לבאר הענין באופן זה, הנה הרמב"ם [נזירות ה י] כתב, שנזיר השותה כמה רביעיות בהתראה אחת, אף על פי שהוא חייב לשמים על כל רביעית ורביעית, אינו לוקה אלא משום אחת, ולפי זה יש לומר, שלענין קרבן, שהוא חיוב שמתחייב לשמים, היה מקום לחייבו על כל ביאה וביאה, ואינו דומה לחטאות, שבהעלם אחד אינו חייב אלא קרבן אחד, שדוקא כשעובר במזיד ומתוך ידיעתו את האיסור, הרי יש כאן

ומבארנין: מאן תנא ששנה משנה זו?

יהודה?

אמר רב חסדא: רבי יוסי ברבי יהודה היא. דאמר: נזירות דטהרה אשר נוהג בה הנזיר הטמא לאחר שנטהר — מהיום השביעי לטהרתו מטומאתו, הוא דחיילא עליה, עוד לפני שהגיע היום השמיני לטהרתו, שבו הוא מביא את הקרבנות של נזיר טמא. ולכן משכחת לה שמביא קרבן אחד על טומאות הרבה.

דתניא: נאמר בנזיר טמא שנטהר, שספר שבעה ימים לטהרתו והוזה עליו אפר פרה ביום השלישי וביום השביעי: "וקדש את ראשו ביום ההוא" — ביום הבאת קרבנותיו, דברי רבי. והיינו, דמתחיל למנות את נזירות הטהרה החל מהיום השמיני, שבו הוא מביא את קרבנותיו.

רבי יוסי ברבי יהודה אומר: ביום תגלחתו! והיינו, ביום השביעי שבו הוא מתגלח, בו מתחילה נזירות הטהרה.

מתניתין:

המשנה ממשיכה למנות את המביאין קרבן אחד על עבירות הרבה:

המקנא לאשתו על ידי אנשים הרבה, שמתרה בה שלא תתייחד עם פלוני ועם פלוני, ונתייחדה עם אותם אנשים, הרי כשבעלה מביא אותה לבית המקדש כדי שישקה אותה הכהן מים המרים כדין סוטה, ומביא עליה מנחת סוטה, דיו שיביא מנחה אחת על כל אותן אנשים שהתרה בה שלא תסתר עמהם.

המצורע שנתרפא מצרעתו כך הוא סדר טהרתו: לוקח שתי צפרים ועושה בהם כסדר הכתוב בפרשת מצורע, וטובל, ועדיין אינו טהור אלא צריך לספור שבעה ימים. וביום השביעי טובל והרי הוא טהור לחולין. ולמחרת, ביום השמיני, הוא מביא קרבנותיו, ומאז הוא מותר בקדשים.

קרבנות המצורע הם שלשה: שני כבשים, אחד לעולה ואחד לאשם, וכבשה אחת

וכגון: נזיר טמא שספר שבעה ימים, שבהם הוזה עליו אפר פרה אדומה לטהרו מטומאתו, וביום השביעי הוא החל לנהוג בנזירות טהרה, ואירע ששוב נטמא באותו היום שהוא שביעי לטהרתו. ושוב נטהר, וחזר ונטמא בשביעי לטהרתו, דהוי ליה טומאתו בשביעי טומאה חדשה, הואיל וכבר החלה ביום השביעי נזירות דטהרה. וכיון דלא יצא הנזיר לשעה הראויה להקריב בה קרבן בשעה שנטמא, שרק ביום השמיני הוא מביא קרבן, אינו חייב אלא קרבן אחד על כל אותן טומאות.

דאי רבי, כיון דאמר רבי: נזירות דטהרה עד שמיני לא חיילה עליה — לא משכחת לדינא דמתניתין!

דאי דנטמא בשביעי וחזר ונטמא בשביעי — כולה טומאה אריכתא היא!

ואי דנטמא בשמיני וחזר ונטמא בשמיני, הרי כיון דיצאת שעה שראויה להקריב בה קרבן — מחייב על כל אחת ואחת!

אלא, לאו, שמע מינה — רבי יוסי ברבי יהודה היא!

ומבארנין: ומאי רבי ומאי רבי יוסי ברבי

אשמו הרי למרות שהביא חטאתו הרי הוא צריך להביא שוב צפרים אחרות על הנגע הראשון. [ולמסקנת הגמרא ביאור המשנה הוא בדרך אחרת].

גמרא:

ומבארין: מנלן שמביא הבעל המקנא מנחה אחת על הרבה קינויין שקינא לאשתו? דכתיב בפרשת סוטה "זאת תורת הקנאות". ודרשינן: תורה אחת לקינויין הרבה, שעושים עליהם פעם אחת בלבד את הסדר הכתוב בסוטה, ובכלל זה שמביא רק מנחה אחת.

שנינו במשנה: מצורע שנתנגע נגעים הרבה.

ומבארין: מנלן שמביא רק קרבן אחד?

דכתיב "זאת תורת המצורע". ודרשינן:

לחטאת. אך אם הוא עני שאין ידו משגת לקנות שלשה כבשים, מביא שני עופות, אחד לעולה ואחד לחטאת, וכבש לאשם.

ומצורע שנתנגע נגעים הרבה, שלאחר שנתרפא מנגעו הראשון וספר שבעה ימים, ולא הספיק להביא קרבנותיו, נתנגע שוב. וכן הרבה פעמים, מביא קרבן אחד בסוף על כולם. הביא ציפורין בתחילת סדר טהרתו, וחזר ונתנגע — לא עליו לו הציפורים לחובתו על הנגע הראשון. אלא, כשיטהר מנגעו השני יצטרך להביא שוב צפרים על הנגע הראשון, מלבד הצפרים שמביא על הנגע השני⁽¹⁴⁾.

ודין זה נוהג — עד שיביא חטאתו! שאם כבר הביא את חטאתו על הנגע הראשון וחזר ונתנגע שוב, אינו צריך להביא עוד הפעם צפרים על הנגע הראשון.

רבי יהודה אומר: אם נתנגע עד שיביא

אך לכאורה יש להוסיף עוד פרט, שאם נתנגע שנית ביום שביעי קודם טבילתו, שעדיין לא יצא מטומאת צרעתו, גם בלא הלימוד מפסוק היינו יודעים שאינו מביא שני קרבנות, שהרי זה טומאה אחת ממש, ורק כשנתנגע אחר טבילתו, שכבר יצא אז מתורת מצורע להיות טבול יום, בזה אנו צריכים ללמוד שמכל מקום מביא קרבן אחד.

וכתב המשך חכמה [מצורע], שגם באופן שהוא מחוייב שני קרבנות על שני נגעים, מכל מקום מיד לאחר הבאת קרבן אחד כבר מותר הוא באכילת קדשים, אלא שהשאר עליו חובה, וכמו שלמדנו לעיל לענין אשה שיש עליה חמש לידות או חמש זיבות.

14. כתב החזו"א, שלכאורה דין זה הוא דוקא כשנתנגע בשנית קודם יום שמיני, שהוא יום הבאת קרבנותיו, [והוא הדין בליל שמיני, לדעת חזקיה לעיל [ח א], אבל נתנגע ביום שמיני, מביא קרבן על כל נגע בפני עצמו, שהרי יצא לשעה הראויה להביא בה קרבן, אבל מדברי הרמב"ם [מחו"כ ה ח] מבואר שאין הדבר כן, אלא שאם נתנגע קודם הבאת אשמו, מביא קרבן אחד על שניהם. אבל כשנתנגע אחר אשמו, אף על פי שעדיין לא הביא חטאתו, כבר נתחלקו לשנים, ומביא לכל נגע קרבנותיו בפני עצמו, שכשם שהאשם קובע בעניות ועשירות לרבי יהודה, כמבואר לקמן בגמרא, כך הוא קובע לענין חילוק הנגעים, [ולרבי שמעון, יהיה החטאת קובע גם לענין זה], ועיי"ש.

תורה אחת למצורעים הרבה, דהיינו לנגעים הרבה⁽¹⁵⁾.

שנינו במשנה: הביא ציפרין ונתנגע — לא עלו לא עד שיביא הטאתו. רבי יהודה אומר: עד שיביא אשמו.

ומקשינן: והאמרת ברישא אין מביא אלא קרבן אחד, אלמא שכל הנגעים נחשבים כצרעת אחת אריכתא, ולמה יצטרך להביא צפרים נפרדים לכל נגע? ⁽¹⁶⁾

ומתריצין: חסורי מחסרא, והכי קתני במתניתין⁽¹⁷⁾:

א. הביא ציפרין, ונתנגע, ושוב הביא ציפרין ונתנגע, אין מביא אלא קרבן אחד בסוף על כולן — שכל הנגעים נחשבים לצרעת אחת.

ב. ולאקבועי בעניות ובעשירות, לקבוע את מעמד המצורע אם הוא עני או עשיר ביחס לחיוב קרבנותיו — לא מיקבע עד שיביא הטאת! שהכל תלוי במצבו בשעת הקרבת

וממילא יביא שני זוגות, זוג לכל נגע, ועל זה הקשו בגמרא, שהרי למדנו ברישא, שאינו מביא אלא קרבן אחד על כמה נגעים, ואם כן הוא הדין לענין צפרים, שיביא זוג אחד על כולם.

והקשה החזו"א, הרי זמן הבאת צפרים הוא ביום הראשון לטהרתו, ואם כן, כשנתנגע אחר כך באחד משאר הימים, ואנו אומרים שלא עלו לו לנגע ראשון, ודאי יהיה צריך להביא זוג בפני עצמו על הראשון, ואינו יכול לצאת ידי חובתו במה שמביא על הנגע השני, שהרי יצא נגע הראשון לשעה הראויה להביא בה צפרים, וכבר נשלם חיוב צפרים על נגע הראשון בפני עצמו. ותירץ, מאחר וגמר טהרתן של הצפרים הוא בשעת הבאת חטאתו, וכנ"ל, אם כן שעת גמר החיוב הוא ביום השמיני כשמביא חטאתו, וכל שעה שעדיין לא הביא חטאתו, לא נשלם חיוב הצפרים, ולא יצא לשעה הראויה להבאתם.

וכל זה הוא לפי הסלקא דעתך. אבל לפי מסקנא דגמרא, כתב החזו"א, שגמר טהרתם הוא בשעת טבילה, שאז נטהר הוא מצרעתו, והוא חוזר לדין טבול יום, ואם נתנגע אחר כך, יצא כבר מחיוב צפרים שעל נגע הראשון.

17. החזו"א מעיר, שלפי דברי הרמב"ם הנ"ל, שהאשם קובע לענין חילוק הנגעים לשני

15. הקשה השיטמ"ק [א ח], מדוע ביולדת ובמצורע הוצרכנו לדרוש מהפסוק שמביא קרבן אחד על עבירות הרבה, ואילו בנזיר לא דרשו בגמרא שום פסוק ללמוד דין זה? והערוך לנר כתב ליישב, שבאמת מיולדת אפשר ללמוד לכל שאר המחוייבים קרבן [ונזיר בכללם] שדי להם בקרבן אחד, כל זמן שעדיין לא הגיע זמן הראוי להבאת הקרבן, אלא שבמצורע נתחדש, שאפילו באופן שכבר יצא לשעה הראויה להביא בה קרבן, שכבר הגיע יום שמיני, שמכל מקום מביא קרבן אחד, כל זמן שלא הקריב אשמו עדיין, וכמו שכתב הרמב"ם, וכנ"ל, ומשום כך הוצרכנו פסוק מיוחד במצורע, ומה שכתב הרמב"ם [נזירות ו טו], שאם נטמא הנזיר קודם שהביא קרבן חטאתו הרי הוא מביא קרבן אחד בלבד, אף על פי שכבר הגיע יום השמיני, זהו משום שפסק כדעת חכמים [בנזיר יח], שכל זמן שלא הביא חטאתו אינו מתחיל נזירות טהרה השניה, וכמו שפירש הכסף משנה שם, ואם כן שוב אין כאן אלא טומאת נזירות אחת בלבד.

16. הנה לפי הסלקא דעתך דגמרא, היה הדין, שכל זמן שלא הביא חטאתו או אשמו, עדיין לא נשלמה טהרת הצפרים, וכשנתנגע קודם הבאת חטאתו, צריך הוא להביא גם על הנגע הראשון,

הולך אחר שעת הבאת הציפורין.

אמר רב יהודה אמר רב: שלשתן מקרא אחד דרשו. דכתיב "אשר לא תשיג ידו בטהרתו", דהיינו שהיה עני בשעת טהרתו.

רבי שמעון סבר: האי "טהרתו" היינו דבר המכפרו, דהיינו החטאת שמצאנו שהיא מכפרת בשאר העבירות.

רבי יהודה סבר: דבר המכשירו דהיינו האשם דמדמו נותנין על בהונות המצורע ועל ידי כן הוא מותר בקדשים (18).

רבי אליעזר בן יעקב סבר: "דבר הגורם לו טהרה", ומאי נינהו? ציפורין! שהם תחילת הטהרה, שמזין עליו מדם הצפור השחוטה.

מתניתין:

ועתה מבאר התנא את הענין החמישי שבו יש מי שמביא קרבן אחד על עבירות הרבה: האשה שילדה ולדות הרבה.

ומפרשת המשנה, כיצד? כגון שהפילה בתוך שמונים יום ללידה קודמת של נקבה [שהיא עדיין בתוך ימי הטוהר, שלאחריהם מביאה

החטאת. שאם היה אז עני והביא את החטאת מהעוף, הרי אע"פ שהעשיר אח"כ מביא גם את העולה מהעוף.

ואם היה עשיר בשעת הקרבת החטאת והקריב בהמה לחטאת יקריב גם את העולה מן הבהמה, ואע"פ שנעשה עני בשעת הקרבת העולה.

וכך ביאור המשנה: "לא עלו לו" הציפורין — ששעת הבאת הציפורין אינה קובעת את מעמדו — "עד שיביא חטאתו". ואם היה עני בשעת הבאת הציפורין והעשיר אח"כ, מביא קרבנות עשיר. וכן להיפך. ורבי יהודה אומר: עד שיביא אשמו! ששעת הקרבת האשם [שהוא הקרבן הקרב ראשון מקרבנות מצורע] קובעת. ואם היה אז עני מביא את העולה והחטאת מהעוף, אע"פ שבשעת הקרבת העולה והחטאת הוא עשיר. וכן להיפך.

תנן התם במסכת נגעים: מצורע עני שהפריש קרבנו, קרבן עני, ואח"כ העשיר — הכל הולך אחר החטאת כפי שהיה מצבו בשעת הקרבת החטאת, דברי רבי שמעון.

רבי יהודה אומר: הכל הולך אחר האשם.

תניא: רבי אליעזר בן יעקב אומר: הכל

18. התוס' בערכין [יו ב ד"ה רבי יהודה] מבארים, שאמנם גם החטאת מעכבתו מלאכול בקדשים, מכל מקום האשם קרוי "מכשיר", הואיל ועיקרו בא להכשיר את המצורע, מה שאין כן החטאת, שבאה גם לכפרה. ועיין זבחים [צ ב] במשנה, שמטעם זה האשם של מצורע קודם להקרבת חטאתו, וכמו שביארו שם התוס'

קרבנות, אם כן היינו יכולים ליישב, שכונת המשנה היא, שלא עלו לו הצפרים לענין חילוק הנגעים לשני קרבנות. כלומר, שאף על פי שהביא צפרים ונתנגע, מאחר שעדיין לא הביא אשמו, יכול הוא להביא קרבן אחד על שני הנגעים, ושלא כדעת רבי אליעזר בן יעקב לקמן בגמרא, שלדבריו הצפרים הם הקובעים גם לענין זה.

הואיל והוא יצא תוך מלאת מהראשון, ולכן נחשב רק השלישי כלידה חדשה.

ואינה מביאה על הרביעי שהוא יצא תוך מלאת מהשלישי שהחשבנו אותו כלידה [ובתאומים חולק רבי יהודה באופן שהשלישי יצא לאחר ימי הטוהר של הראשון].

גמרא:

ומבארין: מנלן שמביאה קרבן אחד על כל הלידות?

דתני תנא קמיה דרב ששת: כתיב "זאת תורת היולדת לזכר ולנקבה" ודרשין מ"תורת" דמשמע רבים — מלמד שמביאה קרבן אחד על ולדות הרבה!

יכול אף על הלידה ועל הזיבה תביא רק קרבן אחד? תלמוד לומר "זאת" בלשון יחיד לומר שמביאה קרבן על הזיבה לחוד ועל הלידה לחוד.

קתני [כמו: אמר מר]: **יכול אף על הלידה ועל הזיבה.**

ומקשינן: כיצד היה אפשר לומר שתביא על שתיהן קרבן אחד עד שצריך קרא למעט זאת? **אלא מעתה, אכלה חלב וילדה וד, או אכלה דם וילדה, האם הכי נמי תאמר דאין מביאה אלא קרבן אחד על החלב ועל הלידה, או על הדם והלידה!?** והכא נמי

את הקרבנות], ועתה הפילה שוב **נקבה** [ונקטה המשנה תוך שמונים לנקבה, ולא תוך ארבעים לזכר כיון שאם הנפל פחות מארבעים יום הוא אינו אלא מיא בעלמא ואין עליו חיוב קרבן. ולכן לא יתכן להתחייב קרבן יולדת על ודל שנולד בימי טוהר של זכר. אבל בנקבה יתכן הדבר. כגון: שטבלה לאחר שבועיים ללידתה, וחזרה ונתעברה, והפילה לאחר ארבעים יום, דהיינו, שלאחר חמשים וארבע יום ללידה הראשונה] חזרה והפילה, **בתוך שמונים** להפלה הראשונה. ואף נפל זה היה **נקבה**. והרי היא מביאה קרבן אחד על כולן.

והמפלת תאומים שהיתה מעוברת בשלשה עוברים [ואפילו בזכרים] והפילה את הראשון לאחר ארבעים יום מתחילת העיבור, והשני נשתהה, והפילה אותו תוך ארבעים יום, בימי הטוהר מההפלה הראשונה, ואת השלישי הפילה בתוך ארבעים יום מההפלה השניה, הרי היא מביאה קרבן אחד על כולם.

רבי יהודה אומר [פליג בין על דין הולדות ובין על דין תאומים]: **מביאה קרבן על הנפל הראשון, ואינה מביאה על השניה** שהפילה אותה בתוך מלאת שמונים לראשון בולדות הרבה, או תוך מלאת ימי הטוהר לזכר בלידה תאומים.

אבל, **מביאה על השלישי** כיון שהוא יצא לאחר ארבעים או שמונים ללידה הראשונה [שהרי כאמור יש לפחות חמשים וארבע יום בין לידה ללידה], והשני אינו נחשב כלל,

לידה וזיבה שני ענינים שונים הם! ? (19)

ביאור הדבר]:

ומתריצין: אימא הכי: יכול אף על הלידה שלפני מלאת, כלומר לידה ראשונה [רש"י נדה מ, א], ועל הלידה שלאחר מלאת ימי טהרה תביא קרבן אחד? (20)

תלמוד לומר "זאת", דמשמע שעל לידה אחת מביאה קרבן אחד ועל שתי לידות מביאה שני קרבנות! והיינו בכי האי גוונא שהיתה הלידה השניה לאחר מלאת.

שנינו במשנה: הפילה בתוך שמונים.

ואמרינן: כשתמצי לומר [כלומר, כך הוא

לדברי רבי יהודה — ולד ראשון גורם להבאת הקרבן, ומולד ראשון מונה שמונים יום. והשני, שהוא תוך מלאת לראשון, פטור מקרבן. הלכך אינו נחשב כלל. ואם כן השלישי שנולד לאחר שמונים מהראשון חייב קרבן.

לדברי חכמים: ולד שני [כלומר אחרון] גורם, שעליו חייבים קרבן, והראשון פטור מקרבן. ולכן מולד שני מונה, שהוא העיקר, הלכך פטור על כולם שכל אחד בתוך שמונים לקודמו (21).

19. הקשה השיטמ"ק [טז], למה לא נפרש את הברייתא כפי פשוטה, לענין לידה וזיבה, שאף על פי שודאי חייבת היא שני קרבנות, וכמו אכילת דם ולידה, מכל מקום לולא הלימוד מ"זאת", היינו סבורים שלענין אכילת קדשים די לה בקרבן אחד והשאר יהיה עליה חובה, וכמו שהדין באמת לענין שתי לידות. וכן הקשה גם כן במשך חכמה [מצורע]. והשיטמ"ק כתב ליישב, שמפשוטה של ברייתא היה משמע, שמדברים לענין חיוב הקרבן, ולא לענין אכילה בקדשים.

20. לעיל [ז ב] במשנה למדנו, שכאשר ילדה לאחר מלאת מביאה שני קרבנות, משום שיצאה לשעה הראויה להביא בה קרבן, [ואף בית הלל מודים בזה מצד הסברא, אלא שדרשו מ"או לבת", לחייב כליל שמונים, כמבואר בגמרא [שם].

ומעתה יש להתבונן, לפי מה שכתב הרשב"א בקדושין [יג], שחיוב עולת יולדת אינו חל עליה עד לאחר שהביאה את חטאתה, [ומשום כך אם מתה קודם שהביאה חטאתה, אין היורשים חייבים להביא את עולתה], ועיי"ש, אם כן

כשילדה ביום מלאת, קודם שהביאה חטאתה, נאמר שעדיין לא יצאה לשעה הראויה להביא בה עולה, ואמנם תהיה חייבת בשתי חטאות, אבל עולה אחת תעלה לה לשתי הלידות. וצריך לומר, מאחר וכל שעה יכולה היא להביא חטאתה, ואז כבר תתחייב להביא עולתה בפועל, משום כך אין העולה נחשבת מחוסרת זמן לענין זה, שאף על פי שהחיוב הבאה עדיין לא חל עליה בפועל, ולכן אין יורשיה מביאין עולתה, מכל מקום זמן חלות חיוב הקרבן כבר הגיע, [ואפילו כליל שמיני סובר רבי יוחנן לעיל שאינו נחשב כמחוסר זמן, וכאן אפילו חזקיה יודה]. ועיין זכחים [יב] דאין מחוסר זמן לבו ביום.

21. בחידושים שבסוף ספר מקור חיים כתב, שמכאן מקור לדברי הרמב"ם [מחור"כ א ה,] שילדת שהביאה קרבנה על לידה ראשונה, לפני מלאת של לידה שניה, לא יצאה ידי חובתה, שהרי למדנו כאן, שלרבנן, נתבטל מלאת של לידה ראשונה, הואיל וילדה באמצעם לידה שניה, ומשום כך אינה מתחייבת לעולם בקרבן מחמת לידה ראשונה, הואיל וחיוב הקרבן תלוי במלאת, שאז נשלם ונחלט חיובו בפועל, והוסיף